

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Crna Gora

DECENIJA
ODNOVE
NEZAVISNOSTI
HILJADU GODINA
DRŽAVNOSTI
2016

Da je vječna Crna Gora

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

PODGORICA, NOVEMBAR 2016. GODINE

IZVJEŠTAJ
o sprovedenoj javnoj raspravi o tekstu Predloga strategije zaštite od
jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim
otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-
2021. godine

Dana 27. septembra 2016. godine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je, u skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona ("Službeni list Crne Gore", broj 12/12) pokrenulo Javnu raspravu o Predlogu strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine. Sadržaj Programa javne rasprave je obuhvatio:

- postavljanje Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine na internet stranicu Ministarstva održivog razvoja i turizma http://www.mrt.gov.me/rubrike/javna_rasprava,
- postavljanje Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine na portal e-Uprave <https://www.euprava.me/eparticipacija/lista-javnih-rasprava>,
- postavljanje Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine na internet stranici Arhus centra Podgorica www.arhuscg.me, Arhus centra Nikšić info@ozon.org.me i Arhus centra Berane www.arhuscentri.me,
- organizovanje tribine, koja je održana u utorak, 25. oktobra 2016. godine, u Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa početkom u 11h.

Ovim putem, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je uputilo poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u javnu raspravu i daju svoje prijedloge, primjedbe i sugestije na tekst Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine.

Potrebno je istaći i da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma dana 23.02.2016. godine, na osnovu člana 9 Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG“ br. 7/12), objavilo Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav Radne grupe za izradu Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine. Po pomenutom Javnom pozivu nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav Radne grupe za izradu Predloga strategije, broj 109-135/26 od 23.02.2016. godine, u naznačenom roku, nije se prijavila nijedna nevladina organizacija.

U toku četrdesetodnevne javne rasprave o tekstu Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine, 25. oktobra 2016. godine, u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, sa početkom u 11 h, održana je javna tribina.

U ime Ministarstva održivog razvoja i turizma, u svojstvu predlagača, učestvovala su:

- **Ivana Vojinović**, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu;
- **Tamara Đurović**, rukovoditeljka Direkcije za zaštitu vazduha i zaštitu od buke u životnoj sredini; i
- **Nataša Bjelica**, samostalni savjetnik u Direktoratu za životnu sredinu.

U svojstvu posebnog gosta učešće tokom ove tribine, kako u uvodnoj riječi, tako i tokom rasprave uzeo je **Gregori Delakot** iz **Instituta za radioelemente Kraljevine Belgije**. Ovaj renomirani Institut sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i drugim relevantnim institucijama još od 2010. godine ostvaruje uspješnu bilateralnu saradnju u okviru Programa bilateralne saradnje Kraljevine Belgije i Crne Gore.

U okviru uvodne riječi, **gđa Vojinović** je pozdravila prisutne, izrazila zahvalnost za zainteresovanost za učestvovanje u izradi Predloga strategije i ukazala na to da su zaštita života i zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog djelovanja jonizujućeg zračenja, sigurno i bezbjedno upravljanje radioaktivnim otpadom, unapređenje radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti važne aktivnosti Vlade Crne Gore, te da je strateški pristup ovoj problematici neophodan. Neadekvatno upravljanje iskorišćenim radioaktivnim izvorima i radioaktivnim otpadom može da prouzrokuje negativne posljedice po društvo i životnu sredinu, a samim tim i na susjedne države i cijelu međunarodnu zajednicu. Takođe, naglasila je da neadekvatna briga o bezbjednosti radioaktivnih izvora i materijala i nuklearnih materijala može imati nesagledive posljedice na bezbjednost jedne države i šire.

Gđa Vojinović je podsjetila da obaveza izrade Predloga strategije proističe iz Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja i radijacionoj sigurnosti, iz odredbi Zakona o potvrđivanju Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom i Direktive Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom. Informisala je da je Vlada Crne Gore na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma 22. septembra 2011. godine usvojila prvu Strategiju zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom sa Akcionim planom za njeno sprovođenje za period od 2012 do 2016. godine. Gđa Vojinović je, imajući u vidu navedeno, naglasila da je shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu i Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2016-2018. godine potrebno izraditi Strategiju zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine.

U svom obraćanju istakla je da Predlog strategije detaljno razmatra sve radijacione djelatnosti koje se obavljaju u Crnoj Gori, stanje u oblasti nuklearne i radijacione sigurnosti i bezbjednosti, mogućnosti potencijalnog stvaranja radioaktivnog otpada kao i to da Strategija uvodi nove oblasti koje nisu bile predmet prethodne strategije, kao što je na primjer nauka i istraživanje, kojoj Vlada Crne Gore posvećuje posebnu pažnju.

Predlog strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine izrađen je na bazi analize postojeće Strategije, i nadogradnje postojećeg teksta, uzimajući u obzir nerealizovane mjere, koje su jasno navedene i opisane u Drugom izvještaju o sprovođenju Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i

upravljanja radioaktivnim otpadom, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 17.12.2015.

Gđa Vojinović je istakla da za izradu Strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine nije bilo potrebno raditi stratešku procjenu uticaja na životnu sredinu, o čemu je na osnovu Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu Ministarstvo održivog razvoja i turizma donijelo Rješenje o nepreduzimanju izrade strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Strategiju zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine. Ovo iz razloga što se predlogom ove Strategije u odnosu na Strategiju 2012-2016. godina ne uvode novine koje bi značajno uticale na segmente životne sredine i neće se razmatrati dalje opcije, niti donositi odluka o upravljanju iskorišćenim zatvorenim radioaktivnim izvorima i radioaktivnim otpadom, uključujući odlaganje radioaktivnog otpada, s obzirom da je za tu odluku prethodno potrebno izraditi Analizu o daljem upravljanju iskorišćenim zatvorenim radioaktivnim izvorima i radioaktivnim otpadom. Nakon izrađene Analize, najprihvatljivije opcije o daljem upravljanju iskorišćenim zatvorenim radioaktivnim izvorima i radioaktivnim otpadom, biće predmet Strategije za vremenski period 2022-2027. godine, a Odluka o potrebi izrade strateške procjene uticaja na životnu sredinu biće blagovremeno donijeta, u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu.

U svom obraćanju, gđa Vojinović je naglasila da je Predlog Strategije izrađen u saradnji predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma sa ekspertima Međunarodne agencije za atomsku energiju i posebno se zahvalila gđinu Delakotu predstavniku Instituta za radioelemente Kraljevine Belgije koji su pružili eksperstku podršku prilikom izrade ovog dokumenta.

Gdin Delakut je istakao da je ova Strategija od najveće važnosti za zemlju iz ove oblasti, jer definiše ciljeve i vremenski okvir za donošenje odluka u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, potrebne tehničke, finansijske i ljudske resurse, kao i zahtjeve za postizanje utvrđenih ciljeva. Strategija takođe opisuje trenutno stanje u svim relevantnim oblastima i prikazuje ostvareni napredak. Predlog strategije 2017-2021 je potpuniji od postojeće Strategije 2012-2016 i pokriva sve neophodne oblasti i aspekte. Svako poglavlje ima jasnu strukturu koja opisuje: trenutno stanje; zahtjeve međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije, što predstavlja ciljeve koje treba postići; i mjere koje treba preduzeti za postizanje tih ciljeva.

Prema mišljenju Instituta Predlog strategije uzima u obzir sve glavne principe međunarodnih standarda / smjernica i pravne tekovine Evropske unije o zaštiti od jonizujućeg zračenja, o upravljanju radioaktivnim otpadom i nuklearne i radijacione sigurnosti i bezbjednosti. Dalje, Predlog strategije daje detaljan i sveobuhvatan opis trenutne situacije u zemlji i vrlo je informativan za javnost, što je veoma značajno. Strateške smjernice nalaze se na kraju svakog poglavlja, a navedene su i u Akcionom planu sa vremenskim rasporedom za realizaciju. Preporuka Instituta za radioelemente se odnosi na striktno praćenje sprovođenja Akcionog plana u skladu sa definisanim vremenskim rasporedom o čemu redovno treba izvještavati Vladu Crne Gore. Kako bi se postigli ciljevi prikazani u mjerama Akcionog plana u predviđenim definisanim vremenskim okvirima Institut je preporučio da Vlada Crne Gore treba da obezbijedi potrebne resurse (potrebna znanja i iskustva, finansijska sredstva i pravne i administrativne odredbe). Takođe, preporuka je i da se za neke aktivnosti prije njihove implementacije definišu preciznije, postavljanjem specifičnih i konkretnih mjera, na primjer u oblasti jačanja sigurnosne i bezbjednosne kulture.

Prema mišljenju Instituta za radioelemente najveći izazov predstavljao je izrada novog Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti sa pratećim podzakonskim aktima koji treba da se usaglasa sa pravnom tekovinom Evropske unije i standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju. Takođe, veliki izazov predstavlja izrada Analize daljeg upravljanja iskorišćenim zatvorenim radioaktivnim izvorima i radioaktivnim otpadom, uključujući i odlaganje radioaktivnog otpada.

Nakon uvodnih riječi, predstavnica predlagača Strategije **gđa Tamara Đurović** dala je kratak osvrt na novine u predlogu Strategije, naglasivši da je predlog Strategije urađen u saradnji sa ekspertima Međunarodne agencije za atomsku energiju po metodologiji datoj u publikaciji NW-G-1.1 Politika i strategija upravljanja radioaktivnim otpadom, uzimajući u obzir odredbe Zajednilke konvencije i odredbe Direktive Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom. Informisala je prisutne da je Predlog strategije distribuiran: na više od 30 adresa različitih institucija i organizacija, svim nevladinim organizacijama u Crnoj Gori, Zajednici opština i Glavnom gradu Podgorica, na čijoj se teritoriji nalazi skladište radioaktivnog otpada. Informisala je prisutne koje su sve institucije dostavile primjedbe i institucije, kao i koje na Predlog strategije nijesu imali primjedbi. Nakon izlaganja, predstavnici institucija su, u direktnoj diskusiji, ukazali na određena pitanja svojim primjedbama, sugestijama i komentarima, koje su takođe dostavili i u pisanoj formi.

U diskusiji su intenzivno učestvovali: Slavko Radonjić, Agencija za zaštitu životne sredine, Nebojša Đilas Agencija za zaštitu životne sredine, Slavica Braunović, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Lazarela Kalezić Glavni grad Podgorica, Tomislav Anđelić D.O.O., Centar za ekotoksikološka ispitivanja, Marko Nikčević, Uprava policije, Radomir Galević, Ministarstvo odbrane, Nenad Milikić, Forenzički centar, Gregori Delakot iz Instituta za radioelemente kao konsultant Ministarstva održivog razvoja turizma u okviru bilateralne saradnje sa Kraljevinom Belgijom, a u svojstvu predlagača Nataša Bjelica i Tamara Đurović.

Rasprava se uglavnom vodila u primjedbama koje se odnose na:

- ✓ **koncept dokumenta;**
- ✓ **izradu analize za reorganizaciju postojećih kapaciteta u nadležnim institucijama;**
- ✓ **aspekt bezbjednosti i izradu Strategije detekcije;**
- ✓ **Strategiju zaštite od radona.**

Gdin Radonjić i gđin Đilas su se tokom svojih izlaganja osvrnuli na komentare koje je dostavila Agencija za zaštitu životne sredine, posebno ističući koncept dokumenta, izradu analize za reorganizaciju postojećih kapaciteta u nadležnim institucijama i izradu Strategije zaštite od radona.

Gđa Braunović je pojasnila pravni aspekt reorganizacije kapaciteta te da ne postoji nikakva pravna poteškoća za koju se god Crna Gora opciju ubuduće odredi na osnovu izrađene analize. Istakla je da svi pravni instituti u upravnom postupku postoje i sprovode se, te da tumačenje predstavnika Agencije za zaštitu životne sredine nije bilo adekvatno, što je i sa tehničke strane i evropske prakse potvrdio i gđin Delakot.

Gdin Anđelić, ispred D.O.O. „Centra za ekotoksikološka ispitivanja“, je takođe govorio o konceptu dokumenta, reorganizaciji postojećih kapaciteta, strategiji detekcije, a osvrnuo se i na komentar da treba iz dokumenta izbrisati klasifikaciju radioaktivnog otpada, šemu skladišta radioaktivnog otpada i vrste i količine kao i očekivane količine radioaktivnog otpada.

Gdin Nikčević, ispred Uprave policije istakao je neophodnost da se usljed nedavnih dešavanja sa krijumčarenjem radijuma na graničnom prelazu u Hrvatskoj posebna pažnja posveti što bržoj izradi Strategije detekcije i obrazložio je zbog čega treba pomjeriti izradu iste za I kvartal 2018. godine, sa čim su se predlažaći Strategije složili.

Gđa Đuranović iz Ministarstva zdravlja je predložila da se održi poseban sastanak sa predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma, Kliničkog centra Crne Gore i Instituta za javno zdravlje, s obzirom da su bila potrebna pojašnjenja u vezi nekih mjera predloženih Predlogom strategije, kako bi prošli posebno i zajedno kroz svaki nacrt komentara. **Gdin Delakot** iz Instituta za radioelemente pohvalio je način rada i ohrabrio održavanje posebnih sastanaka u cilju efikasnijeg rada na komentarima.

Gdin Galević iz Ministarstva odbrane je pohvalio izrađeni dokument i trud koji je uložen u izradu istog, te istakao da je dokument sveobuhvatan i vrlo informativan. Takođe, naglasio je da će Ministarstvo odbrane provjeriti količine predatog radioaktivnog materijala i iskorišćenih radioaktivnih izvora, kako bi se još jednom provjerile iskazane brojke u tabeli datoj u Predlogu strategije.

Gdin Milikić iz Forenzičkog centra pohvalio je takođe dokument, naglašavajući da je odlično prepoznata potreba da se razmotri mogućnost osnivanja organizacione jedinice u okviru Forenzičkog centra koja bi se bavila nuklearnom forenzikom.

Gđa Kalezić iz Glavnog grada Podgorica pohvalila je angažovanje predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma na izradi dokumenta, ističući da je adekvatno naglašeno sve ono što je urađeno, šta se očekuje i kada će se realizovati.

Gđa Đurović je pojasnila koncept izrade dokumenta, te da se ne može prejudicirati o rezultatima Analize reorganizacije postojećih kapaciteta u nadležnim institucijama u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, a da je obaveza da se pomenuta analiza izradi. Takođe, informisala je da je shodno projektima koji se sprovode iz oblasti zaštite od radona, zahtjevu Direktive Savjeta 59/2013 godine o osnovnim sigurnosnim standardima u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja kao i Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji neophodno izraditi poseban dokument- Strategija zaštite od radona. Prisutne je upoznala da se i u postojećoj Strategiji za period 2012-2016 nalazi šema skladišta radioaktivnog otpada, klasifikacija i količine radioaktivnog otpada, što takođe predstavlja zahtjev iz Direktive Savjeta 70/2011 godine. Vezano za pitanje bezbjednosti i sprovođenja obuka, konstatovano je da se što prije krene u izradu Strategije detekcije, čime je usaglašen kvartal izrade dokumenta.

DOSTAVLJENI KOMENTARI, MIŠLJENJA, PRIMJEDBE I SUGESTIJE

Ministarstvu održivog razvoja i turizma su, tokom četrdesetodnevne javne rasprave, dostavljeni komentari, mišljenja, primjedbe i sugestije u pisanoj i elektronskoj formi.

Subjekti koji tokom javne rasprave nijesu imali primjedaba na tekst Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine su:

- 1) Ministarstvo prosvjete;
- 2) Uprava carina;
- 3) Glavni Grad Podgorica;
- 4) Ministarstvo ekonomije;

5) Ministarstvo odbrane.

Zainteresovani subjekti koji su dostavili komentare, mišljenja, primjedbe i sugestije na tekst Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine su:

- 1) Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, 1 primjedba;
- 2) Agencija za zaštitu životne sredine, 29 primjedaba;
- 3) Ministarstvo unutrašnjih poslova, 10 primjedaba;
- 4) Ministarstvo nauke, 1 primjedba;
- 5) Uprava policije, 20 primjedaba;
- 6) Ministarstvo zdravlja, Klinički centar Crne Gore, Institut za javno zdravlje, 3 primjedbe;
- 7) Uprava za inspeksijske poslove, 1 primjedba;
- 8) DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica, 16 primjedaba;
- 9) Prirodno-matematički fakultet, 7 primjedaba.

Od navedenih zainteresovanih subjekata, sa dva subjekta, Ministarstvom nauke i Ministarstvom unutrašnjih poslova održane su intersektorske konsultacije u kojima su prihvaćene sve konstruktivne primjedbe (11 primjedaba) koje su se odnosile na tehničke korekcije iz opisanih aktivnosti iz nadležnosti pomenutih ministarstava. Preostali zainteresovani subjekti, njih devet (9), dostavili su ukupno 77 pojedinačnih primjedaba, što **ukupno predstavlja 88 primjedaba**. Od 88 primjedaba (5 opštih i 83 pojedinačne primjedbe) **prihvaćeno je 26, djelimično je prihvaćeno 13 i nije prihvaćeno 49 primjedaba**.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Ministarstvo unutrašnjih poslova dostavilo je 10 primjedaba, od kojih se 9 odnose na tehničke korekcije i intervencije na tekst u dijelu tačnih naziva pojedinih timova i planova, dok se jedna primjedba odnosi na planirani rok izrade analize o povezivanju Zakona o prevozu opasnih materija sa novim Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, shodno EU direktivama i MAAE standardima.

Odgovor: Sve primjedbe se prihvataju i iste su usaglašene u intersektorskoj komunikaciji.

MINISTARSTVO NAUKE

Ministarstvo nauke dostavilo je primjedbe odnosno ažurirani Odjeljak XXIII: Istraživanje i razvoj u cilju ažuriranja napisanog teksta.

Odgovor: Sve primjedbe se prihvataju i iste su usaglašene u intersektorskoj komunikaciji.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Agencija za zaštitu životne sredine dostavila je 29 primjedaba (1 opšta, 28 pojedinačnih) od kojih je prihvaćeno 7, djelimično je prihvaćeno 4, a nije prihvaćeno 18 primjedaba.

Opšte primjedba

Opšta primjedba je da se kroz čitav tekst Predloga Strategije provlači analiza stanja iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja, pobrojavanje aktivnosti koje su izvršene u prethodnom periodu, nepotrebno navođenje pojedinih odredbi Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja i odgovarajućih podzakonskih akata iz ove oblasti, nesvrishodno umetanje fotografija usled čega je Strategija dobila formu prezentacije. U sprovođenju planiranih aktivnosti, u Predlogu Strategije, nema nigdje nevladinog sektora, akademske zajednice kao i predstavnika lokalne samouprave.

Predlog poboljšanja

- Napraviti poseban odjeljak u Strategiji u kome će se navesti temeljna analiza stanja, kao i sve aktivnosti u prethodnom periodu. Isto ne ponavljati u drugim odjeljcima. U okviru ovog odjeljka dati generalnu ocjenu ostvarenih aktivnosti iz postojeće strategije;
- Ukloniti sve nepotrebne fotografije (izgled brošure i uputstva, sliku treninga u Baru (str.41), brošura i konferencija za novinare (str.51), web stranicu Evropske komisije;
- Ukloniti na strani 56, 57 i 58 klasifikaciju radioaktivnog otpada;
- Odjeljak 22.1.5 skratiti i na strani 65 ukloniti skicu skladišta radioaktivnog otpada.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Predlog strategije je konceptualno izrađen u saradnji sa ekspertima Međunarodne agencije za atomsku energiju u Beču i to na način da se u cilju olakšavanja praćenja oblasti u svakom od navedenih poglavlja treba dati: prikaz sadašnjeg stanja i ostvarenog napretka, opis ciljeva kroz zahtjeve međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti, predloge i preporuke kroz precizne mjere koje treba realizovati da bi se ti ciljevi postigli. Dakle, za sva poglavlja dati su ciljevi, identifikovani su nosioci aktivnosti, predloženi su očekivani rezultati, vremenski okviri za ostvarivanje tih ciljeva, kao i preduslovi za sprovođenje Strategije.

Prilikom izrade Predloga strategije, posebno u dijelu upravljanja radioaktivnim otpadom, korišćena je publikacija Međunarodne agencije za atomsku energiju NW-G-1.1 Politika i strategija upravljanja radioaktivnim otpadom, kao i odredbe Direktive Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom. Kao i u postojećoj Strategiji zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom sa Akcionim planom i u Predlogu strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine, uzimajući u obzir publikacije i međunarodne standarde, neophodno je da se prikaže klasifikacija radioaktivnog otpada, kao i opis skladišta.

Ilustrativni prikaz realizovanih aktivnosti, posebno onih za koje je Crna Gora pohvaljena od relevantnih međunarodnih organizacija su nezaobilazni dio ovako važnog dokumenta. Takođe, u okviru samih ilustracija, kroz primjere dobre prakse, istaknuta je saradnja sa nevladinim organizacijama i opštinama. Saradnja sa predstavnicima nevladinih organizacija i učešće javnosti obrađeno je u Odjeljku 24, dok je u aktivnostima, konkretno u mjeri 51, predviđena izrada Komunikacione Strategije za oblast zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti u saradnji relevantnih institucija i nevladinih organizacija. Iz navedenih razloga primjedba se ne može prihvatiti.

1. Primjedba 1

Odjeljak II: Cilj Strategije – navedeni su samo opšti ciljevi, Strategija nema nijedan poseban cilj. Mišljenja smo da je ovo veliki nedostatak ovog Predloga.

Predlog poboljšanja

Navesti uz postojeće opšte ciljeve i posebne ciljeve na osnovu kojih bi se mogli izrađivati planovi i programi za njihovo sprovođenje.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Posebni ciljevi su prikazani u okviru svakog odjeljka Predloga strategije, kroz opis/prikaz zahtijeva međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti. U predlozima mjera, kao i kroz tekstualni opis istih navedeni su svi planovi i programi koje treba realizovati u narednih 5 godina. Za izradu Strategije korišćena je metodologija data u publikaciji Međunarodne agencije za atomsku energiju NW-G-1.1 Politika i strategija upravljanja radioaktivnim otpadom, kao i odredbe Direktive Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom.

2. Primjedba 2

Na strani 3 u dijelu gdje se navode poglavlja Strategije nedostaje dio koji je vezan za radon.

Predlog poboljšanja

Dodati u poglavlja Strategije i radon. Neracionalno je samo za njega raditi posebnu Strategiju.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Radioaktivnom gasu radonu kao jednom od vidova NORM-a posvećena je posebna pažnja u Odjeljku XXI, pododjeljak 22.1.2: Prirodni radioaktivno obogaćeni materijali - NORM. Osim toga, u toku je realizacija dva nacionalna projekta koji tretiraju radon i to: MNE9004 „Mapiranje radona u Crnoj Gori i unapređenje nacionalnog sistema zaštite od radona“ i MNE9005 „Procjena i smanjenje radona u crnogorskim školama i vrtićima“. Oba projekta finansiraju Međunarodna agencija za atomsku energiju i Vlada Crne Gore. Jedan od ciljeva projekta MNE9004 je izrada Strategije zaštite od radona, kao posebnog dokumenta, o čemu su se na početku izrade projekta saglasili svi nosioci projekta, uključujući Agenciju za zaštitu životne sredine. O djelovanju nosioca projekta potpisan je i Sporazum o saradnji. Odluka o izradi posebnog dokumenta donešena je na osnovu kompleksnosti problematike koja se samo strateškim pristupom, kroz učešće svih relevantnih institucija, može riješiti. Ovu odluku dodatno podržava i obaveza iz Direktive Savjeta 2013/59/EURATOM od 5. decembra 2013. godine o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju, i o stavljanju van snage Direktiva 89/618/EURATOM, 90/641/EURATOM, 96/29/EURATOM, 97/43/EURATOM i 2003/122/EURATOM) koja obavezuje države članice da izrade Nacionalni akcioni program zaštite od radona, što je u Crnoj Gori Strategija zaštite od radona. Na osnovu navedenog, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2016-2018. godine (PPCG 2016-2018) planirano je da Strategiju zaštite od radona Vlada Crne Gore utvrdi u IV kvartalu 2017. godine, na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma.

3. Primjedba 3

Na strani 8 navodi se da su od 17 propisa koji se koriste neki iz SRJ.

Predlog poboljšanja

Ukloniti riječ neki i navesti da je 15 podzakonskih akata iz SRJ.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: U odjeljku IV: Pravni okvir, nalazi se lista svih podzakonskih akata za oblast nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, sa objavom u Službenom listu, tako da se eventualna izmjena navedene rečenice ne smatra značajnom, međutim saglasni smo da riječ „neki“ treba zamijeniti sa „veći dio propisa“.

4. Primjedba 4

Na strani 10 kao zakon koji se bavi indirektno problemom transporta i prometa radioaktivnih materijala naveden je i Zakon o prevozu opasnih materija.

Predlog poboljšanja

Ukloniti iz popisa Zakon o prevozu opasnih materija, jer je ovo bazični zakon za ovu oblast.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Rečenica će biti preformulisana.

5. Primjedba 5

Na strani 16 nijesu pobrojani svi poslovi koje obavlja Agencija za zaštitu životne sredine, a koji se odnose na oblast zračenja.

Predlog poboljšanja

Dodati i: pripremanje stručnih podloga za izradu propisa iz oblasti zaštite životne sredine; saradnju, komunikaciju i koordinaciju sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Rečenica će biti preformulisana.

6. Primjedba 6

Na strani 17 navedeno je da je Savjetodavnom odboru istekao mandat i predlaže se da Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine imenuju nove Savjetodavne odbore.

Predlog poboljšanja

Predlažemo da se navedena rečenica ukloni, da se postojanje i način formiranja Savjetodavnog odbora propišu zakonom, kao što je urađeno svuda u svijetu.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Shodno članu 55 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list Crne Gore", br. 5/12, 25/12, 44/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16) propisano je da projektnu grupu, tim, ili drugi oblik rada obrazuje potpredsjednik Vlade, ministar odnosno starješina samostalnog organa uprave. Shodno tome Savjetodavni odbor može biti formiran i na ovaj način bez obaveze utvrđivanja pravnog osnova za formiranje istog u Zakonu, kako je bio i formiran odlukom direktora Agencije za zaštitu životne sredine. S tim u vezi ne postoji smetnja da se članovi Savjeta ponovo imenuju. Primjedba će biti dodatno razmotrena kroz izradu novog Zakona.

7. Primjedba 7

Na strani 18 predloženo je da se razmotri mogućnost objedinjavanja svih postojećih kapaciteta u oblasti zaštite od zračenja, u okviru posebnog sektora u okviru Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Predlog poboljšanja

Iz predloga Strategije ukloniti dio: "odnosno posebno je potrebno razmotriti mogućnost objedinjavanja svih postojećih kapaciteta u ovoj oblasti u okviru posebnog sektora u okviru Ministarstva održivog razvoja i turizma, radi lakše transpozicije i implementacije prava Evropske unije kroz pravni okvir Crne Gore, jer bi na taj način koordinacija bila olakšana, a mjere sprovođenja efikasnije i efektivnije, uključujući i finansijski aspekt".

Predloženo rješenje dovelo bi do konflikta interesa (Ministarstvo je vlasnik Skladišta radioaktivnog otpada, a ovakvim rješenjem bi vršilo regulatornu kontrolu nad samim sobom u toj oblasti).

Sjetimo se da se sa izdavanjem dozvole za upravljanje Skladištem čekalo do formiranja Agencije i izmještanja nadležnosti izdavanja dozvole iz Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Predloženo isključuje institut žalbe u upravnom postupku, pa bi korisnik koji nije zadovoljan rješenjem imao samo mogućnost da tužbom pred Upravnim sudom ostvari svoja prava.

Napominjemo da je ovakav koncept napušten devedesetih godina prošlog vijeka i da ne postoji nigdje u svijetu. Praksa je da Inspekciju i izdavanje dozvola vrši Agencija, a dio vezan za pisanje zakona i podzakonskih akata rade najčešće ministarstva.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se djelimično prihvata i paragraf će biti preformulisan. Naime, u okviru pregovaračkog poglavlja 15 Crna Gora ima obavezu da izradi analizu kojom bi se razmotrila mogućnost objedinjavanja svih postojećih kapaciteta u ovoj oblasti, radi lakše transpozicije i implementacije prava Evropske unije kroz pravni okvir Crne Gore, jer bi na taj način koordinacija bila olakšana, a mjere sprovođenja efikasnije i efektivnije, uključujući i finansijski aspekt. Nakon te analize potrebno je procijeniti koliko je potrebno novih zapošljavanja. Analiza ne može negativno uticati već dati dobre smjernice kako da se na najefektniji i najefikasniji način unaprijedi ova oblast u Crnoj Gori. Vlada Crne Gore je vlasnik skladišta a ne MORT. Analiza će opisati i prikazati modele i ponuditi najprihvatljiviji, a ista je neophodna zbog izrade novog Zakona, u okviru kojeg moraju biti predstavljene jasne nadležnosti.

8. Primjedba 8

Na strani 21 navedeno je da: "Zbog nepostojanja adekvatnog pravnog okvira koji definiše prije svega program stručnog osposobljavanja i dozvolu za pravno lice koje treba da realizuje stručno osposobljavanje i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti, profesionalno izložena lica se obučavaju van Crne Gore, najčešće na Institutu za nuklearne nauke „Vinča“ u Beogradu, Republika Srbija, iz oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti.

Predlog poboljšanja

Ukloniti navedeno jer ne oslikava trenutnu situaciju u Crnoj Gori.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Rečenica će biti preformulisana.

9. Primjedba 9

Na strani 24 veterina je navedena kao nemedicinska djelatnost.

Predlog poboljšanja

Veterinu uvrstiti u medicinsku djelatnost.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

10. Primjedba 10

Na strani 24 u nemedicinsku djelatnost nije naveden promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala.

Predlog poboljšanja

Navesti u nemedicinsku djelatnost i promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

11. Primjedba 11

Na strani 31 navedeno je "Za izradu adekvatnog programa monitoringa radioaktivnosti u vodi za ljudsku potrošnju potrebno je da Ministarstvo održivog razvoja i turizma izradi posebnu Analizu na uzorcima vode za piće u Crnoj Gori, nakon čijih rezultata će biti moguće predložiti adekvatan program monitoringa radioaktivnosti u ovom segmentu životne sredine"

Predlog poboljšanja

Umjesto Ministarstvo održivog razvoja i turizma staviti Agenciju za zaštitu životne sredine, jer je to njena nadležnost.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Paragraf će biti preformulisan na način što će se istaći da se analiza radi zbog potrebe **izrade pravilnika** o monitoringu radioaktivnosti u vodi za piće, čiji je nosilac posla Ministarstvo održivog razvoja i turizma, koje je kroz svoje godišnje planiranje budžeta za 2017. godinu predvidjelo sredstva za ovu aktivnost. U Akcionom planu dodaće se da je jedan od učesnika u ovoj aktivnosti i Agencija za zaštitu životne sredine.

12. Primjedba 12

Na strani 32 u dijelu koji govori o demontiranju uništenih avionskih motora, iza riječi "i u okviru posebnog projekta" dopuniti sa "kojeg je osmislila Agencija za zaštitu životne sredine".

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Projekat nije napisan, odnosno projektna dokumentacija nije dostavljena MORT-u.

13. Primjedba 13

Na strani 35 stoji "plan o načinu sakupljanja retroaktivnih podataka". Pogrešna formulacija, podaci ne mogu biti retroaktivni.

Predlog poboljšanja

Ispraviti i napisati: prikupiti podatke iz prethodnog perioda. Smatramo i da je ovo tehnički neizvodljivo zbog malog broja savremenih uređaja koji se koriste u dijagnostici.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Rečenica će biti preformulisana. Predlog strategije je dostavljen i Ministarstvu zdravlja i Kliničkom centru Crne Gore, kao nadležnim institucijama, da se izjasne o nadležnostima za koje su zaduženi.

14. Primjedba 14

U odjeljku 17 vezanom za radijacionu i nuklearnu bezbjednost treba dodati i potrebu nominovanja kontakt osoba i institucija za USIE i INES i uvezivanje preko 112 broja kao i potrebu uvođenja 24/7 dežurstava u institucijama koje budu naznačene.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Kontakt osobe su imenovane i Ministarstvo unutrašnjih poslova može pokrenuti reimenovanje kontakt osoba. Koordinaciju vezano za 112 vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova pa i sami način obavješćavanja u skladu sa standardno operativnim procedurama.

15. Primjedba 15

Na strani 44 stoji "S tim u vezi imaoci dozvole za obavljanje transporta radioaktivnih materijala su dužni obavješćavati Agenciju za zaštitu životne sredine i Upravu za inspekcijske poslove o svakom kretanju radiokativnog izvora po teritoriji Crne Gore". Navedena tvrdnja ne stoji, jer pri višekratnom prevozu radioaktivnog materijala na teritoriji Crne Gore, prema članu 50 stav 2 Zakona o prevozu opasnih materija, nije potrebno dostavljati podatke Upravi za inspekcijske poslove. Na ovom primjeru najbolje se vidi koliko je loše rešenje bilo da se inspekcija iz oblasti zaštite od zračenja izmjesti iz Agencije za zaštitu životne sredine.

Predlog poboljšanja

Iz predložene formulacije ukloniti Upravu za inspekcijske poslove, jer navedena tvrdnja nije tačna.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Paragraf će biti preformulisan.

16. Primjedba 16

Na strani 46 stoji " Kao preduslov za dobijanje dozvole za promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala neophodno je priložiti saglasnost koju izdaje Ministarstvo unutrašnjih poslova". Navedena tvrdnja nije tačna. Stvar je upravo obrnuta: uslov za dobijanje odobrenja za prevoz je dobijanje dozvole za obavljanje prometa izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala.

Predlog poboljšanja

Ukloniti navedenu tvrdnju ili je preformulisati u smislu gore navedenog.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Rečenica će biti preformulisana u skladu sa članovima 41,42 i 43 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti i člana 47 Zakona o prevozu opasnih materija.

17. Primjedba 17

Na strani 50 navodi se broj od 8496 iskorišćenih radioaktivnih izvora i materijala. Na osnovu ovako formalno velikog broja stiče pogrešna slika o zbilja veoma maloj količini radioaktivnog materijala koja se nalazi u skladištu.

Predlog poboljšanja

Ukloniti broj iskorišćenih radioaktivnih izvora ili bolje objasniti vrste tih izvora.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U pododjeljku 22.1.4 prikazane su vrste i količine radioaktivnog otpada i iskorišćenih radioaktivnih izvora tako da se ne može steći pogrešna slika o količini istih. Takođe, pojašnjenje o istim dato je u Odjeljku 20.

18. Primjedba 18

Na strani 50 stoji " Važno je istaći da je Crna Gora među jednim zemljama". Jezički, potpuno bez smisla.

Predlog poboljšanja

Ukloniti ili napisati da je jedina.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Rečenica će biti ispravljena.

19. Primjedba 19

Na strani 60, u dijelu koji se odnosi na radon, stoji da će se raditi posebna Strategija za radon.

Predlog poboljšanja

Ukloniti da će se raditi posebna Strategija za radon.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Pojašnjenje dato u obrazloženju primjedbe 2.

20. Primjedba 20

Na strani 68 stoji "skladište radioaktivnog otpada postalo je operativno 13.06.2012. godine izdavanjem dozvole za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada od strane Agencije za zaštitu životne sredine. Skladište u potpunosti ispunjava sve zakonom i podzakonskim aktima definisane sigurnosne zahtjeve za sigurno i bezbjedno skladištenje radioaktivnog otpada i iskorišćenih zatvorenih radioaktivnih izvora, u skladu sa međunarodnim standardima".

Predlog poboljšanja

Navedeno potpuno ukloniti jer je više puta ponovljeno.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata

Obrazloženje: Rečenica je povezana sa prethodnom rečenicom.

21. Primjedba 21

Na stani 75 smatramo da bi trebalo dodati i formiranje fonda za vanredne situacije iz kojeg bi se placala mjerenja i otklanjanje eventualnih posledica. Važno je napomenuti da je mjerenja nakon akcidenta u Japanu Centar za ekotoksikološka ispitivanja radio o svom trošku!!!

Odgovor: Primjedba se ne prihvata

Obrazloženje: Shodno Programu monitoringa radioaktivnosti i Odlukom o sistematskom ispitivanju sadržaja radionuklida u životnoj sredini ("Službeni list SRJ", br. 45/97), te zaključku Vlade Crne Gore br. 083-5994/3 od 08. septembra 2011. godine neophodno je da Agencija za zaštitu životne sredine planira finansijska sredstva na godišnjem nivou neophodna za sprovođenje monitoringa radioaktivnosti u slučaju sumnje na vanredni događaj, te s tim u vezi nije neophodno formiranje fonda za vanredne situacije. Uostalom, obezbjeđivanje sredstava za vanredni događaj je u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, Direktorata za vanredne situacije.

22. Primjedba 22

Na strani 83, Odjeljak 26, naglašeno je da "Važno je da je nosilac dozvole za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada nezavisan od nadležne institucije koja izdaje dozvolu i kontroliše njegov rad (Agencije za zaštitu životne sredine i Uprave za inspeksijske poslove)".

Prethodno navedeno je u potpunoj suprotnosti sa predloženim rješenjem o objedinjavanju svih postojećih kapaciteta u oblasti zaštite od zračenja, u okviru posebnog sektora u okviru Ministrastva održivog razvoja i turizma.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata

Obrazloženje: Analiza koju je neophodno izraditi prije donošenja novog Zakona će dati sve neophodne modalitete kako najuspješnije unaprijediti oblast zaštite od jonizujućih zračenja u Crnoj Gori, na šta se Crna Gora obavezala u pregovaračkom poglavlju 15 – Energetika. Vlada Crne Gore je vlasnik skladišta radioaktivnog otpada koje predstavlja objekat od državnog interesa.

23. Primjedba 23

U Akcionom planu pod tačkama 13,14,16,19 i 36 predviđeno je:

- Imenovanje kontakt osobe i pristupanje platformi Nuklearnog bezbjedonosnog sistema upravljanja informacijama (NUSIMS);
- Formiranje Komiteta za NUSIMS i održavanje baze podataka;
- Imenovanje članova i formiranje Savjetodavnog odbora za zaštitu od jonizujućeg zračenja, radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost;
- Formiranje Komiteta za uspostavljanje Nacionalnog programa stručnog osposobljavanja;
- Formiranje Tima za otkrivanje izvora bez vlasnika.

Predlog poboljšanja

Sve pobrojane mjere moraju biti propisane zakonom. Predlažemo i da se za rok odredi I kvartal 2019. godine, odmah nakon donošenja Zakona. Takođe smatramo da su finansijska sredstva u iznosu od 1000 € dovoljna za aktivnost pod rednim brojem 16.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Pomenuta tijela mogu biti osnovana i u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, član 55. Shodno članu 55 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list Crne Gore", br. 5/12, 25/12, 44/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16) propisano je da projektnu grupu, tim, ili drugi oblik rada obrazuje potpredsjednik Vlade, ministar odnosno starješina samostalnog organa uprave.

24. Primjedba 24

Pod tačkom 24 – nosilac stoji MORT i CETI.

Predlog poboljšanja

Ispraviti u skladu sa Zakonom i staviti AZŽS i CETI.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Kako će biti preformulisana rečenica u tekstu dokumenta koji se odnosi na monitoring radioaktivnosti, na način što će se istaći da se analiza radi zbog potrebe izrade pravilnika o monitoringu radioaktivnosti u vodi za piće, radi transpozicije Direktive Savjeta 51/2013, i s tim u vezi nosilac posla biće MORT, a u izradi će se pored MORT i CETI dodati i AZŽS kao jedan od učesnika u izradi studije.

25. Primjedba 25

Za mjere pod rednim brojem 21 i 25 smatramo da su nedovoljne, jer su predložena finansijska sredstva mala. Radi se o kompleksnim poslovima koji iziskuju skupu opremu.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Mjera 21 ne iziskuje opremu već znanje, a za mjeru 25 se izjasnila nadležna institucija – Ministarstvo zdravlja da je neophodno 70.000-80.000 eura.

26. Primjedba 26

U nazivu mjere pod rednim brojem 40 Rješavanje upravljanja istorijskim radioaktivnim materijalom koji se nalazi na posjedu AD „Plantaže“ uključujući i dekomisiju treba dodati "u skladu sa projektom predloženim od strane Agencije za zaštitu životne sredine", a u rubrici Finansijska sredstva napomenuti da predloženi iznos ne uključuje i skladištenje samog otpada.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Procjenjujemo da je iznos sredstava od 50.000 eura dovoljan. Ukoliko se ispostavi da sredstva nijesu dovoljna, predlaže se njihovo potraživanje kroz istraživački projekat preko Ministarstva nauke. Napominjemo da D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ nije imao komentara na prikazani iznos sredstava.

27. Primjedba 27

Smatramo da je predloženi iznos za realizaciju mjere pod rednim brojem 42 nerealno mali.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ukoliko se ispostavi da sredstva nijesu dovoljna MORT će zatražiti pomoć od Međunarodne agencije za atomsku energiju kroz ekspertske misije. Nadležni subjekt D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ nije dostavio primjedbu na datu aktivnost, s obzirom da su oni nosioci te aktivnosti.

28. Primjedba 28

U mjeri pod rednim brojem 49 treba precizirati o kakvim je vježbama riječ.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U tekstu je napisano da se radi o HBRN timu i vježbama za taj tim, dok je u mjeri 49 navedeno da su to table top i terenske vježbe.

VAŽNO: U Akcioni plan uvrstiti i navedeno u primjedbi 14.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: pogledati odgovor na primjedbu 14.

UPRAVA POLICIJE

Uprava policije dostavila je 20 primjedaba (1 opšta, 19 pojedinačnih) od kojih je prihvaćena 1, djelimično je prihvaćeno 2, a nije prihvaćeno 17 primjedaba.

1. Primjedba 1

Za sveobuhvatnu analizu ovako obimnog materijala (Predloga Strategije i Akcionog plana), neophodno je značajno više vremena, informacija i podataka o stanju i o rezultatima implementacije Strategije 2011-2016, koje su bile osnove za izradu Predloga, u kom kontekstu treba cijeniti dostavljene komentare – sugestije.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: MORT je obavijestio zainteresovanu javnost o početku Javne rasprave 27.septembra 2016. godine, dostavilo dokument i imenovalo kontakt osobu za dodatna pojašnjenja, što je uobičajena praksa i mjesec dana ranije od organizovanja javne tribine, kako bi se sve zainteresovane strane pripremile za istu blagovremeno. Izvještaje o sprovođenju postojeće Strategije usvojila je Vlada Crne

Gore (2013. i 2015.) na koje su relevantne institucije davale mišljenja. Koncept obuhvata i presjek stanja, tako da je lako pratiti postignuti rezultat i mjere koje se predviđaju za petogodišnji period.

2. Primjedba 2

Cijeneci pozitivnim angažovanje na izradi Predloga Strategije i Akcionog plana za period 2017-2021 godina, mišljenja sam da je predloženi koncept – Predloga Strategije, potrebno dodatno razmotriti, izmijeniti i i značajno pojednostaviti, što bi uz kvalitetniji Akcioni plan omogućilo efikasniju implementaciju i ostvarivanje ciljeva utvrđenih Strategijom.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Predlog strategije je konceptualno izrađen u saradnji sa ekspertima Međunarodne agencije za atomsku energiju u Beču i to na način da se u cilju olakšavanja praćenja oblasti u svakom od navedenih područja treba dati: prikaz sadašnjeg stanja i ostvarenog napretka, opis ciljeva kroz zahtjeve međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti, predloge i preporuke kroz precizne mjere koje treba realizovati da bi se ti ciljevi postigli. Dakle, za sva poglavlja dati su ciljevi, identifikovani su nosioci aktivnosti, predloženi su očekivani rezultati, vremenski okviri za ostvarivanje tih ciljeva, kao i preduslovi za sprovođenje Strategije.

3. Primjedba 3

Zaključci (uvod -strana 4 – poslednji pasus) su sa više aspekata upitni – nijesu uklađeni sa stanjem u Strategiji (područja, preduslovi, ciljevi, revizija i dr.). Reviziju Strategije, na osnovu analiza ostvarenih rezultata i stepena realizacije mjera utvrđenih Akcionim planom, treba planirati u kraćim rokovima.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Odjelci u Predlogu strategije urađeni su na isti način: prikaz sadašnjeg stanja i ostvareni napredak, opis ciljeva kroz zahtjeve međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti, prikaz predloga i preporuka kroz precizne mjere koje treba realizovati da bi se ti ciljevi postigli. Revizija strategije se radi 2021. godine i to za period 2021-2027. godina. Shodno aktivnostima koje nam predstoje neopravdano je Strategiju revidirati u kraćim rokovima (a i postojeća Strategija za period 2012-2016. godina je uspostavila obavezu petogodišnje revizije). Izveštaj o sprovođenju Strategije, koji razmatra i usvaja Vlada Crne Gore se izrađuje i podnosi u kraćim rokovima (dvogodišnje).

4. Primjedba 4

Administrativni i tehnički kapaciteti – planirano jačanje postojećih kapaciteta i nova zapošljavanja službenika (9), kao i mogućnost formiranja, u okviru Forenzičkog centra, jedinice za nuklearnu forenziku, treba da se primarno baziraju na potrebama Crne Gore i obimu posla – problematike, a ne na „obavezi“ iz Pregovaračkog poglavlja 15 – Energetika.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Potrebno je razmotriti mogućnost otvaranja organizacione jedinice iz oblasti nuklearne forenzike u okviru Forenzičkog centra Uprave policije jer ova djelatnost u Crnoj Gori ne postoji, a shodno obavezama koje su pred nama i novim svjetskim dešavanjima ukazuje se potreba da se razmotri navedena mogućnost. Navodimo primjer krijumčarenja radioaktivnog ili nuklearnog materijala ili pronalska

izvora bez vlasnika, za koje se mora urediti vještačenje (nuklearna forenzika), a Crna Gora nema trenutno kapaciteta da istu sprovede i iz tog razloga je potrebno razmotriti mogućnost da se stvore kapaciteti u Crnoj Gori.

5. Primjedba 5

Odjeljak 14, kao i veći dio Strategije koncipiran je kao prikaz stanja ili aktivnosti koje se preduzimaju u određenoj oblasti, sa nepotpuno ili uopšteno definisanim ciljevima.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Posebni ciljevi su prikazani u okviru svakog odjeljka Predloga strategije, kroz opis/prikaz zahtjeva međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti da bi se oblast unaprijedila. U predlozima mjera u Akcionom planu, kao i kroz tekstualni opis istih, navedeni su konkretne jasno definisane aktivnosti koje treba realizovati u narednih pet (5) godina.

6. Primjedba 6

Odjeljak XV i XVI u cjelini, a posebno tačke 16.1.1. i 17.1.1 potrebno je sa više aspekata dodatno sagledati. Neprihvatljivo je da se u Strategiji (strana 42), konstatuje „potreba da MUP i Uprava policije izrade plan raspodjele donirane opreme“, kao i da se za rješavanje nastalog problema utvrđuje rok „šest mjeseci od usvajanja ove Strategije“.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Nedostatak postojeće Strategije ogledao se u nepostojanju oblasti sigurnosne i bezbjednosne kulture, što je u Predlogu sada prevaziđeno. Vezano za komentar na stranici 42, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije u okviru saradnje sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju dobilo je značajnu opremu prije više od 10 godina, koja još nije podijeljena, već se nalazi u skladištu. Plan raspodjele je već predložen od strane Evropske komisije i Međunarodne agencije za atomsku energiju i nalazi se u Izvještaju koji je 2010. godine dostavljen Ministarstvu unutrašnjih poslova, Upravi policije, Ministarstvu održivog razvoja i turizma i Agenciji za zaštitu životne sredine. S tim u vezi potrebno je u što kraćem roku inicirati sastanak kako bi se oprema stavila u funkciju.

7. Primjedba 7

Potrebu za uspostavljanje „Tima za otkrivanje izvora bez vlasnika“, treba sagledati i sa aspekta „problema radioaktivnih izvora bez vlasnika“ i njegovog funkcionisanja, posebno ako se uspostavi „formalna procedura“ uključivanja navedenih organa i institucija.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Tim je neophodno formalno uspostaviti i izraditi jasne procedure, koje uključuju i učešće predstavnika Uprave policije, kako granične policije tako i Forenzičkog centra.

8. Primjedba 8

Predlog Akcionog plana za sprovođenje strategije, (Strategija je koncipirana više kao izvještaj – prikaz stanja), treba zbog više nedostataka tretirati kao radni materijal.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Akcioni plan prati tekstualni dio ciljeva i konkretnih predloga mjera za realizaciju ciljeva, te se primjedba ne može prihvatiti.

9. Primjedba 9

Mjera 1 – ukoliko se konstatuje mjera „Izrada novog zakona“ naglašavanje potrebe za sredstvima, bez navođenja iznosa, za njegovu implementaciju, je nepotrebno.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Finansijska sredstva za izradu zakona i pravilnika su obezbijeđena kroz tehničku saradnju sa Evropskom komisijom i Međunarodnom agencijom za atomsku energiju u okviru dva projekta. Sredstva nijesu navedena jer nijesu iz budžeta Crne Gore.

10. Primjedba 10

Mjera 2 – „Izrada analize o povezivanju Zakona o prevozu opasnih materija sa novim Zakonom.....“ je sa svih aspekata problematična i treba je izmijeniti ili brisati.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Predlog je dat u saradnji sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova u susret izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija i izrade novog Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti. Na predlog Ministarstva unutrašnjih poslova vremenski okvir realizacije je pomjeren za treći kvartal 2017. godine.

11. Primjedba 11

Mjera 3 – rokovi za donošenje podzakonskih akata utvrđuju se Zakonom, zbog čega se rok za realizaciju mjere može utvrditi, nakon donošenja Zakona. Konstatacija o „dodatnim finansijskim sredstvima za njihovo sprovođenje bez navođenja iznosa, je suvišna – nepotrebna.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, kao nadležna institucija ima jasnu viziju i plan izrade nacrtu novog zakona i podzakonskih akata, kako je navedeno u Akcionom planu, čija je izrada podržana od strane Evropske komisije i Međunarodne agencije za atomsku energiju kroz projekte: IPA višekorisnički projekat „Dalje jačanje nuklearnih regulatornih tijela Albanije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Kosova i Crne Gore“ i MNE9006 „Unapređenje regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne i radijacione sigurnosti“. U komentaru gdje su finansijska sredstva navešće se ova dva projekta, te iz Budžeta Crne Gore nije potrebno novo izdvajanje za ove aktivnosti.

12. Primjedba 12

Mjera 7 – „nepokretne platforme“ treba uskladiti – sagledati, u kontekstu Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, kao i nosioce posla - „aktivnosti u saradnji“.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Naziv međunarodno-pravnih instrumenata kojima Crna Gora treba da pristupi su Protokol Konvencije za suzbijanje nezakonitih akata protiv sigurnosti pomorske plovidbe i Protokol o suzbijanju nezakonitih akata protiv sigurnosti nepokretnih platformi koje se nalaze u epikontinentalnom pojasu. Oba protokola su iz

oblasti nuklearne bezbjednosti. Napominjemo da je Predlog strategije poslat na mišljenje i komentare Ministarstvu saobraćaja i pomorstva. Ove aktivnosti (6 i 7) u Akcionom planu se rade u saradnji Ministarstva održivog razvoja i turizma i Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

13. Primjedba 13

Mjera 11 – formiranje Komiteta -Radnog tijela i 16 – formiranje Savjetodavnog odbora, sa indikatorima „formiran“ i „uspostavljen“, treba sagledati sa aspekta potrebe – opravdanosti za istim.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Savjetodavno tijelo je bilo formirano odlukom direktora Agencije za zaštitu životne sredine, ali je članovima tog tijela istekao mandat, te je potrebno reimenovati ili ponovo imenovati članove tijela.

14. Primjedba 14

Mjere 20,21,22 i 23 – podržavajući potrebu „stručnog osposobljavanja“, stvaraju utisak da su definisane, primarno, kao osnova za formiranje Komiteta –(mjera 19).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Postoje četiri faze uspostavljanja sistema stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti, što je detaljno objašnjeno u Odjeljku VIII Obrazovanje i stručno osposobljavanje. Svaka od navedenih faza sprovede se kroz po jednu aktivnost 20,21,22 i 23, a prethodno je potrebno formirati radno tijelo zbog intersektorskih povezanosti u okviru sistema uprave Crne Gore. Predstavljeni strateški pristup u Predlogu strategije je izrađen u skladu sa metodologijom Međunarodne agencije za atomsku energiju i strateškim dokumentima, kao što su: Strategija obrazovanja iz oblasti nuklearne sigurnosti za period 2013-2020 i Strateški pristup obrazovanju i stručnom osposobljavanju za oblast radijacione sigurnosti, transporta i upravljanja otpadom za period 2011-2020. Takođe, postoji i značajan broj standarda, zahtjeva, preporuka i vodiča MAAE koji zemljama članicama pružaju konkretne instrukcije o tome kako da izgrade i održe odgovarajući nivo kompetentnosti i znanja, koji je srazmjeran obimu praksi u kojima se na nacionalnom nivou koriste izvori jonizujućih zračenja. Važno je istaći da na predloženi tekst Predloga Strategije Ministarstvo prosvjete nema primjedbi.

15. Primjedba 15

Mjere 32 i 33 – treba dodatno razmotriti sa više aspekata. Značaj „Programa (mjere)“ devalvira i rok (3 godine) predviđen za realizaciju.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Programi kroz mjere 32 i 33 su planirani kako je potrebno uzimajući u obzir stepen trenutne razvijenosti sigurnosne i bezbjednosne kulture, što je opisano kroz tekst Predloga strategije u pododjeljcima 16.1.1 i 17.1.1.

16. Primjedba 16

Mjera 34 – Raspodjeli donirane opreme (u okviru jednog ministarstva), neprihvatljivo je davati značaj uvršćivanjem u Akcioni plan.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Oprema je donirana prije više od 10 godina i ista nije stavljena u funkciju. S tim u vezi ovu mjeru je neophodno što je prije moguće sprovesti, kako je

navedeno na stranici 42 Predloga strategije. Dakle, cijeneći napore međunarodne saradnje i podrške koja je prethodno pružena crnogorskim relevantnim institucijama kroz donaciju značajne opreme, potrebno je da Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije izrade plan raspodjele donirane opreme i istu dodijele subjektima, u roku od šest mjeseci od usvajanja ove Strategije, na način kako je preporučila MAAE u finalnom izvještaju IPA projekta „Jačanje kapaciteta za sprječavanje nedozvoljenog prometa nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala“.

17. Primjedba 17

Mjera 36 – „Formiranje Tima za otkrivanje izvora bez vlasnika“, ukoliko se formalizuje saradnja nadležnih organa i institucija (konstatacija u Strategiji) je najmanje upitno.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Formiranje Tima za otkrivanje izvora bez vlasnika je od velikog značaja, upravo iz razloga što ne postoji formalna procedura. Ovo je u više navrata bila i preporuka Međunarodne agencije za atomsku energiju i Evropske komisije.

18. Primjedba 18

Mjera 40 – formulacija „istorijski radioaktivni materijal“ je najvjerojatnije greška u tekstu.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: U pitanju nije greška već se radi o radioaktivnom kontaminiranom materijalu koji je nastao u prošlosti. Rečenica će biti preformulisana.

19. Primjedba 19

Mjera 46 – nije neophodna s obzirom da je postupanje sa „izvorom bez vlasnika“ definisano procedurama (smještaj u skladišta).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Kako je odredbama člana 37 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti uređeno da se troškovi za skladištenje izvora bez vlasnika obezbjeđuju iz Budžeta Crne Gore, nije naveden iznos sredstava, pa se ovim putem jasno mora precizirati iznos tih sredstava.

20. Primjedba 20

Mjeru 12 iz Akcionog plana koja se odnosi na izradu Strategije detekcije potrebno je pomjeriti za I kvartal 2018. godine zbog novonastalih slučajeva krijumčarenja u blizini Crne Gore, te je neophodno što prije početi izradu ovog dokumenta.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Prirodno-matematički fakultet je dostavio 7 primjedaba (1 opšta, 6 pojedinačnih) od kojih je djelimično prihvaćena 1, a nije prihvaćeno 6 primjedaba.

1. Primjedba 1

Struktura strategije nije jasna; treba opisati sadašnje stanje, viziju budućeg stanja i strategiju kako dostići to projektovano stanje.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Predlog strategije je konceptualno izrađen u saradnji sa ekspertima Međunarodne agencije za atomsku energiju iz Beča i to na način da se u cilju olakšavanja praćenja oblasti u svakom od poglavlja daje: prikaz sadašnjeg stanja i ostvarenog napretka, opis ciljeva kroz zahtjeve međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti, predloge i preporuke kroz precizne mjere koje treba realizovati da bi se ti ciljevi postigli. Dakle, za sva poglavlja dati su ciljevi, identifikovani su nosioci aktivnosti, predloženi su očekivani rezultati, vremenski okviri za ostvarivanje tih ciljeva, kao i preduslovi za sprovođenje Strategije.

2. Primjedba 2

Naziv strategije pokriva sve radijacione djelatnosti, a onda se ističe odlaganje radioaktivnog otpada kao prioritet bez obrazloženja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U Predlogu strategije je veoma detaljno obrazloženo upravljanje radioaktivnim otpadom, kako u uvodnom dijelu, tako i kroz Odjeljak XXI Upravljanje radioaktivnim otpadom. Odlaganje radioaktivnog otpada je finalna faza u upravljanju radioaktivnim otpadom. Predlog strategije daje jasnu smjernicu šta je i kada neophodno uraditi po pitanju posljednje faze na upravljanju radioaktivnim izvorima i radioaktivnim otpadom, posebno uzimajući u obzir međunarodne zahtjeve, a posebno one date u Direktivi Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom.

3. Primjedba 3

Iz ranijih analiza je jasno da je primjena jonizujućeg zračenja u medicini glavna radijaciona delatnost u Crnoj Gori i toj aktivnosti nije posvećena adekvatna pažnja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Upravo suprotno komentaru u Predlogu strategije istaknuta je primjena jonizujućeg zračenja u medicini i to u oblasti u kojoj ima najviše izazova, koja je opširnije predstavljena u Odjeljku Registri i odnosi se na evidenciju o dozama koju prime pacijenti tokom dijagnostičkih procedura, radi zaštite pacijenata od neopravdanog izlaganja jonizujućem zračenju i radi ispunjavanja zahtjeva međunarodnih standarda i zahtjeva iz Direktive Savjeta Evrope 2013/59/EURATOM: posebno je naglašena potreba da Ministarstvo zdravlja uspostavi sistem prikupljanja podataka o dozama koje će pacijenti primiti tokom različitih dijagnostičkih procedura, obuhvatajući državni i privatni zdravstveni sektor. Dodatno, za sve oblasti naglašava se sigurnosna kultura, kao i stručno osposobljavanje i periodična provjera stručne osposobljenosti i izrada unaprijeđenih podzakonskih akata i novog Zakona u skladu

sa direktivama Evropske unije i standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju. Vodeći se činjenicom da su sva druga ponašanja u okviru zakonskih i podzakonskih normi cijenili smo da isticanje istih ne bi doprinijeli posebnom isticanju ove oblasti. Naglašeni su najveći izazovi u oblasti primjene jonizujućeg zračenja u medicini i date su smjernice kako treba ovu oblast unaprijediti u narednom periodu.

4. Primjedba 4

Nije opisana i istaknuta uloga Savjetodavnog tijela..

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Uloga Savjetodavnog tijela opisana je na stranici 17 u okviru institucionalnog prikaza stanja u okviru Odjeljka VI: Regulatorno tijelo, gdje se posebno ističe Savjetodavni odbor i potreba da se ponovo imenuju članovi zbog isteka mandata. Posebno je naglašena uloga tog tijela, te se na radu istog insistira, što je navedeno i u Akcionom planu kroz mjeru broj 16.

5. Primjedba 5

Regulatorno tijelo nije nezavisno i trebalo bi da radi u okviru AZŽS. Postojeći način funkcionisanja regulatornog tijela ne zadovoljava međunarodne standarde.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Imajući u vidu primjedbu, a kao što je i navedeno u Predlogu strategije razmotriće se potreba izrade analize vezano za institucionalni okvir. U Odjeljku VI je navedeno da: "Regulatorno tijelo čine četiri nadležne institucije u ovoj oblasti (regulatorni autoritet)». Što se tiče komentara koji ukazuje da postojeći način funkcionisanja regulatornog tijela ne zadovoljava međunarodne standarde, ukazujemo da će se, ukoliko se opravda izrada analize vezane za institucionalni okvir, kroz njenu potencijalnu izradu utvrditi najbolji model organizacije (mjera je navedena u Akcionom planu).

6. Primjedba 6

Ne poštuje se zakon u oblasti treninga lica koja rade sa izvorima jonizujućeg zračenja zbog navodne manjkavosti postojećeg zakona iz 2009. godine, iako su se te manjkavosti mogle lako otkloniti odgovarajućem amandmanom.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Nepostojanje treninga u Crnoj Gori ne znači nepoštovanje zakona, jer se trening odnosno obuka može sprovesti i u drugoj državi, dok se, prvo strateški kroz ovaj Predlog strategije, a onda pravno ne uspostavi sistem stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti. Predstavnik Prirodno-matematičkog fakulteta učestvovao je u kreiranju strateškog pristupa, odnosno Odjeljka VIII: Obrazovanje i stručno osposobljavanje. Dodatno, direktive Evropske komisije su se promijenile i donijete su nove direktive koje na potpuno drugačiji način uređuju ovu oblast, te je neracionalno bilo raditi amandman postojećeg Zakona, jer pomenuta oblast na taj način ne bi bila održiva, posebno ne bez prethodno izrađene analize i strateškog pristupa rješavanja ovog izazova.

7. Primjedba 7

Način finansiranja u Akcionom planu su apsolutno nerazumljive. Iako postoje tri tehnička servisa u Crnoj Gori koji evidentno imaju manjkavosti u nedostatku opreme i kapaciteta, privilegovani položaji imaju samo CETI i njima su praktično namijenjena sva sredstva.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Finansijska sredstva koja je neophodno izdvojiti u narednom petogodišnjem periodu jasno su prikazana u Akcionom planu, a naglašena u okviru tekstualnog dijela. Iz prikazanih potreba jasno je šta su prioriteti u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja u narednom petogodišnjem periodu.

D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ je operater skladišta radioaktivnog otpada, te je s tim u vezi vrlo jasno prikazana obaveza obezbjeđenja finansijskih sredstava za potrebe nesmetanog rada u oblasti upravljanja iskorišćenim radioaktivnim izvorima i radioaktivnim otpadom, uključujući i izradu plana za dekomisiju, koja se temelje na zakonskoj normi (član 37 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti). Nadalje, CETI je jedina ovlašćena laboratorija u Crnoj Gori za poslove sprovođenja monitoringa radioaktivnosti i ispitivanja radionuklida u vodi za piće, te su s tim u vezi sredstva jasno planirana shodno obavezama u pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom u okviru pregovaračkog poglavlja 15 – Energetika. Imajući u vidu navedeno primjedba se ne može prihvatiti.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslova

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslova dostavila je 1 primjedbu koja je prihvaćena.

1. Primjedba 1

Uzimajući u obzir činjenicu da je predmet strategije opšti (zaštita od jonizujućih zračenja) smatramo opravdanim da se u ovaj dokument navedu i propisi koji su na snazi, a koji se odnose na tretiranje hrane jonizirajućim zračenjem. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove vrši poslove u oblasti bezbjednosti hrane. Zakonom o bezbjednosti hrane („Sl.list CG” broj 57/2015), definisani su između ostalih i zahtjevi za hranu i sastojke hrane tretirane jonizujućim zračenjem (član 69). Dalje, definisano je da će se način tretiranja hrane jonizujućim zračenjem, vrsta hrane koja se može tretirati, zahtjevi za objekte u kojima se može vršiti tretiranje hrane, način i zahtjevi za označavanja i stavljanja na tržište utvrditi propisom Vlade u roku od 4 godine od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do donošenja ove Uredbe primjenjivaće se propisi doneseni na osnovu Zakona o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 14/07) i Zakona o veterinarstvu (Službeni list CG”, broj 30/12), ako nijesu u suprotnosti sa zakonom o bezbjednosti hrane. U primjeni je Pravilnik o uslovima pod kojima se mogu stavljati u promet namirnice i predmeti opšte upotrebe koji su konzervisani jonizujućim zračenjem („Službeni list SRJ”, br. 42/98) kojim su utvrđene namirnice i predmeti opšte upotrebe koje se mogu se konzervisati jonizujućim zračenjem radi produženja trajnosti i očuvanja zdravstvene ispravnosti i način konzerviranja. Ovaj propis će se u zakonom određenom roku usaglasiti sa Direktivom 1999/2/EZ Evropskog parlamenta i vijeća od 22. februara 1999. o usklađivanju zakonodavstava država članica o hrani i sastojcima hrane podvrgnutim jonizirajućem zračenju i Direktivom 1999/3/EZ

Evropskog parlamenta i vijeća od 22. februara 1999. o utvrđivanju popisa Zajednice hrane i sastojaka hrane podvrgnutih ionizirajućem zračenju.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Zakon o bezbjednosti hrane naveden je u Odjeljku IV: Pravni okvir, ali će se pomenuti Odjeljak dopuniti predloženim predlogom. U Predlogu strategije ovaj predlog nije bio prethodno obuhvaćen iz razloga jer se pomenute direktive nalaze u pregovaračkom Poglavlju 12 Bezbjednost hrane. Međutim, uzimajući u vidu da se radi o sveobuhvatnoj strategiji, primjedba se prihvata.

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
KLINIČKI CENTAR CRNE GORE
INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE

Ministarstvo zdravlja, Klinički centar Crne Gore i Institut za javno zdravlje dostavili su tri (3) primjedbe koje su prihvaćene.

1. Primjedba 1

Odjeljak XIV: Registri

Da bi se uspostavio sistem prikupljanja podataka o dozama koje su pacijenti primili tokom različitih dijagnostičkih procedura naveden je skup mjera i akcija koje Ministarstvo zdravlja treba da uradi. Ovdje nedostaje nabavka opreme za kontrolu kvaliteta i procjenu pacijentne doze, koja za sada, u Crnoj Gori ne postoji. Potrebno je nabaviti bar po jedan komplet opreme za svaki dijagnostički modalitet, kao i zaposliti i edukovati dovoljan broj fizičara.

Odgovor: Primjedba se prihvata. U tekstu Predloga strategije biće naglašena nabavka potrebne opreme i zapošljavanje i osposobljavanje dovoljnog broja fizičara, da bi se navedeni cilj mogao postići.

2. Primjedba 2

Takođe, iz ovih mjera treba izbaciti Akcioni plan o načinu sakupljanja retroaktivnih podataka o dozama pacijenata jer je to nemoguće na analognoj dijagnostičkoj opremi koja je zastupljena u Crnoj Gori. Nešto od ovoga bilo bi moguće sakupiti sa CT uređaja, ali kako su memorije postojećih CT uređaja male, broj sakupljenih podataka bio bi beznačajno mali. Iz ovoga slijedi da je, takođe, nemoguće napraviti bazu podataka o retroaktivnim dozama pacijenata.

Odgovor: Primjedba se prihvata. U tekstu Predloga strategije biće izbrisane stavke koje se odnose na sakupljanje podataka iz prethodnog perioda.

3. Primjedba 3

Odjeljak XXVII: Akcioni plan za sprovođenje strategije
RB. 27 i 29:

Ove dvije mjere treba izbrisati u skladu sa gornjim komentarima i zaminijeniti ih mjerom koja ukazuje na potrebu nabavke opreme za kontrolu kvaliteta dijagnostičke opreme i procjenu doze pacijenata. Oprema za QA/QC za sve modalitete košta 70 000 – 80 000 eura.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Obje navedene mjere biće izbrisane. Takođe, promijenice se stavka za finansijski iskaz opreme kao što je predloženo.

UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

Uprava za inspekcijske poslove dostavila je jednu (1) primjedbu koja je djelimično prihvaćena.

1. Primjedba 1

U dijelu Predloga strategije, na stranici 18, navodi se da imajući u vidu obaveze koje je Crna Gora preuzela u okviru pregovaračkog poglavlja 15 – Energetika, u narednom periodu, a prije utvrđivanja novog Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti potrebno razmotriti mogućnost sistematizovanja inspekcije za zaštitu od jonizujućeg zračenja unutar Agencije za zaštitu životne sredine, odnosno potrebno je razmotriti mogućnost objedinjavanja svih postojećih kapaciteta u ovoj oblasti u okviru posebnog sektora u okviru Ministarstva održivog razvoja. Moramo Vas informisati da polazeći od analize efekata inspekcijskog nadzora u prethodnom organizacionom sistemu inspekcija, kada su inspekcije svoje nadležnosti ostvarivale unutar ministarstava i drugih organa uprave, došlo se do zaključka o neophodnosti redefinisavanja sistema inspekcijskog nadzora. Naime, organizovanost inspekcija po resornom principu nije se pokazala optimalnom, prvenstveno iz aspekta ekonomičnosti i efektivnosti. U tom smislu, Strategijom reforme javne uprave u Crnoj Gori za period 2011-2016 (AURUM) utvrđeni su osnovi za centralizaciju inspekcijskog nadzora u jedan organ državne uprave. Iz pomenutih razloga pristupljeno je reviziji Zakona o inspekcijskom nadzoru, čije su izmjene i dopune objavljene u „Službenom listu CG” br. 57/11. U skladu sa tim, Vlada Crne Gore je donijela Uredbu o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG”, br. 5/12), na osnovu koje je uspostavljena Uprava za inspekcijske poslove. Ovakvim objedinjavanjem inspekcija ostvareno je važno načelo razdvajanja funkcija prvostepenog i drugostepenog organa u upravnom postupku, kao i regulativne odnosno funkcije ovlašćenja za davanje odobrenja, saglasnosti i slično od funkcije inspekcijskog nadzora, što je od nespornog uticaja na nezavisnije ostvarivanje ovlašćenja inspektora. Uprava se rukovodi, prije svega, principima transparentnosti, preventivnosti, efikasnosti i efektivnosti nadzora, ujednačavanja prakse u postupanju inspektora i dr. U sprovođenju inspekcijskog nadzora akcenat je dat na: planiranje inpekcijskih nadzora na osnovu analize rizika;– preventivno i korektivno djelovanje;– zajedničke kontrole od strane različitih inspekcija u cilju racionalizacije korišćenja–resursa i efikasnosti nadzora, ali i smanjenje opterećenja za subjekte kontrole; uspostavljanje transparentnih procedura rada koje pokrivaju sve faze u–inspekcijskom postupku, polazeći od specifičnosti pojedinih oblasti inspekcijskog nadzora; izvještavanje o inspekcijskim pregledima putem standardizovanih obrazaca. Opisani način funkcionisanja doprinosi stvaranju povoljnog poslovnog ambijenta i atmosfere saradnje države sa poslodavcima, a radi postizanja pravne sigurnosti privrednih subjekata i zaštite javnog interesa.

Ekološki inspektor – za oblast zaštite od zracenja (jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja) prati zakonitosti rada, tj. ocjenu ponašanja subjekata nadzora u odnosu na pridržavanje drugih Zakona: Zakona o nejonizujućem zracenju i Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu. Na osnovu gore navedenog misljenja smo da ekološki inspektor – za oblast zaštite od zračenja, treba da ostane u Upravi za inspekcijske poslove – Odsjeku za ekološku inspekciju.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Da bi ispunili zahtjeve iz pregovaračkog Poglavlja 15 – Energetika, sagledaće se opravdanost inicijative za izradu analize vezane za institucionalni okvir

u ovoj oblasti. To je i navedeno u Akcionom planu Predloga strategije. Potencijalna izrada Analize ne može negativno uticati, već dati dobre smjernice kako da se na najefektniji i najefikasniji način unaprijedi ova oblast u Crnoj Gori.

D.O.O. „CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA“ Podgorica

D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ dostavio je 16 primjedaba (1 opšta i 15 pojedinačnih) od kojih su prihvaćene 3 primjedbe, djelimično su prihvaćene 5 primjedaba i nije prihvaćeno 8 primjedaba.

Opšta primjedba

Generalna ocjena

- Tekst Strategije je preobiman uz navođenje manje važnih, a uz vidan nedostatak važnih informacija. Tako se stiče utisak da se radilo na obimu, a ne suštini.
- Nije jasna metodologija Strategije.
- Kod planiranih strukturnih reformi treba navesti da će se voditi računa o obavezama iz Direktive o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju (2013/59). Naime članom 76 ove Direktive data je obaveza da države članice osiguravaju da nadležno tijelo:
 - bude funkcionalno odvojeno od drugog tijela ili organizacije koje se bavi promovisanjem ili primjenom djelatnosti ili aktivnosti iz ove Direktive kako bi se osigurala efektivna nezavisnost od nedopustivog uticaja na regulatornu funkciju;
 - ima pravna ovlašćenja i ljudske i finansijske potencijale potrebne za ispunjivanje svojih obaveza.
- Nepotrebno umetanje fotografija, skica kojima nije mjesto u krovnom dokumentu.
- Nije jasno naveden suštinski cilj Strategije zaštite od jonizujućih zračenja uključujući i Akcioni plan, a to je da isti služi kao osnova za prenošenje, primjenu i sprovođenje pravne tekovine EU.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Predlog strategije je konceptualno izrađen u saradnji sa ekspertima Međunarodne agencije za atomsku energiju iz Beča i to na način da se u cilju olakšavanja praćenja oblasti u svakom od poglavlja daje: prikaz sadašnjeg stanja i ostvarenog napretka, opis ciljeva kroz zahtjeve međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti, predloge i preporuke kroz precizne mjere koje treba realizovati da bi se ti ciljevi postigli. Dakle, za sva poglavlja dati su ciljevi, identifikovani su nosioci aktivnosti, predloženi su očekivani rezultati, vremenski okviri za ostvarivanje tih ciljeva, kao i preduslovi za sprovođenje Strategije. Posebni ciljevi su prikazani u okviru svakog odjeljka Predloga strategije, kroz opis/prikaz zahtjeva međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti. Prilikom izrade Predloga strategije, posebno u dijelu upravljanja radioaktivnim otpadom, korišćena je publikacija Međunarodne agencije za atomsku energiju NW-G-1.1 Politika i strategija upravljanja radioaktivnim otpadom, kao i odredbe Direktive Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom. Ilustrativni prikaz realizovanih aktivnosti, posebno onih za koje je Crna Gora pohvaljena od relevantnih međunarodnih organizacija su nezaobilazni dio ovako važnog dokumenta.

Sve direktive Evropske unije, pa i navedena, u ovoj oblasti sadrži član Regulatorno tijelo, te je navedeno posebno naglašeno u Odjeljku VI: Regulatorno tijelo.

1. Primjedba 1

Odjeljak 2: Uvod Predug. Mišljenja smo da isti treba skratiti i osloboditi nepotrebnih objašnjenja (strateška procjena, ponavljanje sadržaja itd.)

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Uvod je koncizan i navedeni tekst obuhvata sve što u uvodnom dijelu treba da sadrži strateški dokument. Sadržaj je orijentir da se čitalac bolje snalazi i prati oblasti koje su opisane u ovom dokumentu.

2. Primjedba 2

Odjeljak 3: Ciljevi

Nedovoljno jasan i prilično uopšten. Mišljenja smo da je osnovni cilj svih Strategija koje se donose u ovom pristupnom periodu da se predstavi Evropskoj komisiji (između ostalog) jasan plan mjera i aktivnosti koje će se sprovoditi, kako bi se osigurala puna usklađenost sa pravnom tekovinom EU za Poglavlje 15, u pogledu zaštite od jonizujućih zračenja, zakonodavstva i administrativnih kapaciteta, do datuma pristupanja. Kako kroz se cijeli tekst jasno navodi neophodan proces institucionalnog restrukturiranja potrebno je i buduće reforme u ovom sektoru navesti kao jedan od najvažnijih/posebnih ciljeva.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Predlog strategije je izrađen u skladu sa obavezama koje Crna Gora ima u Poglavlju 15 – Energetika, oblast Nuklearna energija, nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja, što je bila osnova prilikom izrade ovog dokumenta. Takođe, Predlog strategije je izrađen i u skladu sa međunarodnim standardima, a prilikom izrade korišćena je publikacija Međunarodne agencije za atomsku energiju NW-G-1.1 Politika i strategija upravljanja radioaktivnim otpadom, koja predstavlja vodič za pisanje politike i strategije. Posebno se vodilo računa o svim zahtjevima iz direktiva Evropske unije u ovoj oblasti koje Crna Gora ima na putu evropske integracije, tako da su kroz opšte i posebne ciljeve, kao i mjere u Akcionom planu jasno iskazane sve obaveze koje Crna Gora treba da ispuni u petogodišnjem periodu da bi unaprijedila stanje u ovoj oblasti u skladu sa međunarodnim standardima. Posebni ciljevi su prikazani u okviru svakog odjeljka kroz opis/prikaz zahtjeva međunarodnih standarda i pravne tekovine Evropske unije koje treba ostvariti.

Razmatranje opravdanosti inicijative za izradu analize o institucionalnom okviru navedeno je u tekstualnom dijelu samo u Odjeljku VI: Regulatorno tijelo, a ne kroz cijeli tekst dokumenta i u skladu je sa obavezama iz Poglavlja 15 – Energetika. Upravo je u Odjeljku VI istaknuto kao poseban cilj, dok je u Akcionom planu navedeno kao posebna mjera.

3. Primjedba 3

Odjeljak 4: Pravni okvir

Termin „neki” od propisa (pasus 2 str.8) iz SRJ perioda na snazi a potom u tabeli dat pravi prikaz stanja treba da se zamijeni sa „veći dio propisa...” jer se time prikazuje prava slika stanja legislative u ovoj oblasti. Naravno, to je i osnov za donošenje kako novog zakona tako i podzakonskih akata.

Odgovor: Primjedba se prihvata. Termin „neki” zamijenice se sa „veći dio propisa”

4. Primjedba 4

Odjeljak 4: Pravni okvir

Nedovoljno je jasno prikazana uloga „indirektnih“ zakona.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Primjedba se prihvata iz razloga jer je jasno prikazana uloga „indirektnih“ zakona koja se naglašava u samom opisu zakona, te stoga nije potrebno navoditi predmete uređivanja tih propisa, koji predstavljaju horizontalne propise jedne države. Detaljnije isticanje propisa dovelo bi do zbunjivanja i odvlačenja od ključnog i matičnog zakona i podzakonskih akata u ovoj oblasti.

Međutim, može se djelimično prihvatiti dopunjavanjem teksta o Zakonu o bezbjednosti hrane.

5. Primjedba 5

Odjeljak 5: Međunarodno-pravni okvir

Na stranici 12 možda navesti i da je jedno poglavlje Direktive o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju posvećeno opštim odgovornostima država članica i nadležnih tijela i uslovima regulatorne kontrole.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: U svim direktivama Evropske unije, pa i u pomenutoj Direktivi postoje članovi koji se odnose na odgovornosti država članica, nadležnih tijela i regulatorne kontrole, te je navođenje istog suvišno.

6. Primjedba 6

Na stranici 14 navedeno je da je MORT u decembru pripremio pismo...pretpostavljamo da treba „dostavljeno“?

Odgovor: Primjedba se prihvata.

7. Primjedba 7

Odjeljci 6 i 7: Regulatorno tijelo; Administrativni i tehnički kapaciteti

Neobičan pristup a svakako nepotpun prikaz institucionalnog okvira u ovoj oblasti.

Mišljenja smo da ga treba potpuno izmijeniti i napraviti realan institucionalni okvir/prikaz stanja. Ukoliko su potrebne institucionalne reforme treba ih argumentovati, ali ne i dati šta i kako (stranica 18, stranica 19). Pogotovo što je u Akcionom planu predviđena Analiza.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Nacionalno regulatorno tijelo za radijacionu i nuklearnu sigurnost i bezbjednost i zaštitu od jonizujućeg zračenja čine 4 institucije, i to: je Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine, Uprava za inspeksijske poslova i Ministarstvo unutrašnjih poslova, u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o inspeksijskom nadzoru i Zakonom o prevozu opasnih materija, kako je i navedeno u Odjeljku VI: Regulatorno tijelo.

Razmatranje opravdanosti izrade analize o institucionalnom restrukturiranju navedeno je u tekstualnom dijelu u Odjeljku VI: Regulatorno tijelo i u Akcionom planu, ističući obaveze iz Poglavlja 15 – Energetika, za koje je prethodno izvršena analiza, uzimajući u obzir postojeću Strategiju i Drugi izvještaj o sprovođenju Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 17.12.2015. godine.

8. Primjedba 8

Odjeljak 8: Obrazovanje i stručno osposobljavanje
Preopširno i izgubi se zadata nit do kraja čitanja.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Poglavlje je urađeno u saradnji crnogorskih predstavnika sa predstavnicima Međunarodne agencije za atomsku energiju (MAAE) po metodologiji MAAE datoj u publikaciji “Metodologija za uspostavljanje nacionalne strategije za obrazovanje i stručno osposobljavanje u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja, transporta i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom” i ostalih međunarodnih publikacija koje su navedene u ovom Odjeljku. Važno je podsjetiti da je metodologija bazirana na strateškim dokumentima - Strategija obrazovanja iz oblasti nuklearne sigurnosti za period 2013-2020 i Strateški pristup obrazovanju i stručnom osposobljavanju za oblast radijacione sigurnosti, transporta i upravljanja otpadom za period 2011-2020. Postoji i značajan broj standarda, zahtjeva, preporuka i vodiča MAAE koji zemljama članicama pružaju konkretne instrukcije o tome kako da izgrade i održe odgovarajući nivo kompetentnosti i znanja, koji je srazmjeran obimu praksi u kojima se na nacionalnom nivou koriste izvori jonizujućih zračenja, a koje je Crna Gora ovim putem koristila. U izradi teksta ovog Odjeljka učestvovao je predstavnik D.O.O. “Centar za ekotoksikološka ispitivanja”. Važno je napomenuti da je Ministarstvo prosvjete dalo pozitivno mišljenje na Predlog Strategije.

9. Primjedba 9

Odjeljak 12: Monitoring radioaktivnosti

U dugom objašnjavanju (do metoda mjerenja specifičnih radionuklida), izostao je Zakon o životnoj sredini (Sl.list Crne Gore br. 52/16) koji u poglavlju VIII obrađuje “Praćenje stanja životne sredine”. Ovo tim prije što se jedan od ključnih problema prevazilazi upravo kroz ovaj zakon, a to je tenderska procedura. Naime, iako CETI godinama realizuje ovaj program počev od januara mjeseca napominjemo da se tenderska procedura uglavnom završava u maju. Dakle, nevjerojatno da se prenebregao jedan od ključnih razloga donošenja ovog zakona.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

Pojašnjenje: Zakon o životnoj sredini naveden je u Odjeljku IV: Pravni okvir i ovdje je greškom izostao i treba ga navesti, ali ne treba isticati razlog donošenja pomenutog zakona, s obzirom da to nije pitanje uređenja ovog dokumenta.

10. Primjedba 10

Nadalje, na strani 31 navedeno je da MORT treba da “izradi posebnu Analizu na uzorcima vode za piće u Crnoj Gori, nakon čijih rezultata će biti moguće predložiti adekvatan program monitoringa radioaktivnosti u ovom segmentu životne sredine”. Da li navedenu analizu u skladu sa Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i Zakonom o životnoj sredini vrši/sprovodi Agencija ili MORT?

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Paragraf će biti preformulisan na način što će se istaći da se analiza radi zbog potrebe **izrade pravilnika** o monitoringu radioaktivnosti u vodi za piće, čiji je nosilac posla Ministarstvo održivog razvoja i turizma, koje je kroz svoje godišnje planiranje budžeta za 2017. godinu predvidjelo sredstva za ovu aktivnost. U Akcionom planu dodaje se da je jedan od učesnika u ovoj aktivnosti i Agencija za zaštitu životne sredine.

11. Primjedba 11

Odjeljak 13: Dekomisija postrojenja.....

Preopširan i treba ga svesti na ključno u Crnoj Gori.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Odjeljak XIII: Dekomisija postrojenja u kojima se koriste radioaktivni izvori i dekomisija postrojenja u kojima se nalaze radioaktivni materijali korišćeni u vojnim aktivnostima, po prvi put se uvodi u Predlog strategije, s obzirom da je to istaknuto kao nedostatak postojeće strategije. I ovaj Odjeljak, kao i svi ostali izrađen je u skladu sa već pojašnjenom metodologijom i obuhvata postrojenja koja se isključivo nalaze u Crnoj Gori, te se s tim u vezi primjedba ne može prihvatiti.

12. Primjedba 12

Odjeljak 15 i Odjeljak 16:

Potpuno nerazumijevanje razloga sertifikovanja po ISO standardima. Koristi se termin kompetentnosti na osnovu opisa a ne dokaza.

Slike i naslovne strane brošura , web stranice itd.- nepotrebno.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: U Odjeljku XV: Radijaciona i nuklearna sigurnost i Odjeljku XVI: Radijaciona i nuklearna bezbjednost, koje se po prvi put nalaze u Predlogu strategije jasno se navodi da sigurnosna kultura predstavlja način ponašanja, odnosno da je sigurnosna kultura skup osobina i stavova i ponašanja koji se uspostavljaju, kako u cijelim institucijama, tako i kod pojedinaca i predstavljaju njihov osnovni prioritet te da to isključivo ne znači neophodnost uvođenja ISO standarda u neku instituciju, gdje se misli na regulatorno tijelo, odnosno državne institucije. Tehnički servisi, odnosno laboratorije kao što je D.O.O. "Centar za ekotoksikološka ispitivanja", treba da primjenjuju ISO standarde.

Paragraf će se preformulisati na način da se prikaže jasno da regulatorno tijelo, odnosno nadležne institucije za oblast zaštite od zračenja, ne treba formalno da uvode ISO standard, već postoje i drugačiji načini da se u njima unaprijedi sigurnosna kultura, kako je to opisano u mnogim standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju.

U Odjeljcima XV i XVI ne postoje slike i naslovne strane brošura, web stranice itd.

13. Primjedba 13

Odjeljak 20:

Preopširan i skratiti do pristojnog nivoa bez slika...

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Upravljanje iskorišćenim zatvorenim radioaktivnim izvorima, koje je predstavljeno u Odjeljku XX, predstavlja jednu od važnijih aktivnosti bilo koje države u ovoj oblasti pa i Crne Gore. Imajući u vidu značaj koji se daje ovoj oblasti u direktivama Evropske unije, standardima i projektima Međunarodne agencije za atomsku energiju, te da se član 28 Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom naziva „Iskorišćeni zatvoreni izvori“ predstavljen je veliki napredak koji je ostvarila Crna Gora, što je pohvaljeno i za vrijeme trajanja javne rasprave i javne tribine od više učesnika, a sve u skladu sa međunarodnim standardima i kako metodologija nalaže prikazan je cilj koji treba dostići. Iz navedenog se ne može prihvatiti primjedba.

14. Primjedba 14

Odjeljak 21:

Izuzeti klasifikaciju radioaktivnog otpada, inventar o vrstama i količinama radioaktivnog otpada, te projekte koji sa ovom Strategijom nemaju značajnu vezu. Skica skladišta, opis istog je potpuno nerelevantno za strategiju.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata.

Obrazloženje: Klasifikacija radioaktivnog otpada, inventar o vrstama i količinama radioaktivnog otpada i skica skladišta radioaktivnog otpada sa opisom nalaze se u postojećoj Strategiji zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom i iste je neophodno prikazati u Predlogu strategije u skladu sa članovima 11 i 12 Direktive Savjeta 2011/70/EURATOM o uspostavljanju okvira Zajednice za odgovorno i sigurno upravljanje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom, koja jasno ističe da je navedeno, između ostalog, sastavni dio Nacionalnog programa upravljanja radioaktivnim otpadom, što je u Crnoj Gori ovaj Predlog strategije. Takođe, u publikaciji Međunarodne agencije za atomsku energiju NW-G-1.1 Politika i strategija upravljanja radioaktivnim otpadom takođe se navodi neophodnost nabiranja istog.

Ipak, u skladu sa primjedbom, opis skladišta radioaktivnog otpada biće izbrisan.

Dodatno, komentar da ne treba navoditi “projekte koji sa ovom Strategijom nemaju značajnu vezu” je pogrešan, jer šljaka i pepeo sa deponije Maljevac, u Pljevljima, predstavljaju prirodno obogaćeni radioaktivni materijal nastao u tehničko-tehnološkom procesu (NORM) i navođenje projekta kojim će se urediti pomenuta deponija je od velikog značaja za Crnu Goru i ovaj dokument, s obzirom da je posebno poglavlje posvećeno NORM-u. Takođe, navođenje projekata o radonu koji predstavlja NORM je od izuzetnog značaja, s obzirom da nadležne institucije i Vlada Crne Gore posebnu pažnju posvećuju ovom pitanju i njihovo sprovođenje konfinansira zajedno sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju.

15. Primjedba 15

Problematika radioaktivnog otpada koji se može javiti u predstojećim aktivnostima ispitivanja i eksploatacije nafte i gasa u crnogorskom podmorju se pominje ali se ne ulazi u dublje razmatranje ove problematike. Mišljenja smo da se ova tema mora dublje i detaljnije obraditi u Strategiji.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata.

Obrazloženje: Problematika radioaktivnog otpada koji se može javiti u predstojećim ispitivanjima ugljovodnika u podmorju Crne Gore obrazlaže se i uvodi u okviru tri paragrafa ovog poglavlja, kroz jasno pozivanje na propise i daje smjernice investitorima šta je potrebno da urade. Iste smjernice date su i u okviru Strateške

procjene uticaja na životne sredinu za ispitivanje ugljovodnika, kada je Ministarstvo održivog razvoja i turizma davalo komentare na tekst pomenutog dokumenta. Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti u članu 31 propisuje šta je neophodno uraditi do izrade novog Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti i podzakonskih akata, dok kroz Predlog strategije daje preporuke investitorima, koje su date i u okviru Strateške procjene uticaja na životnu sredinu.

ODRŽANE KONSULTACIJE TOKOM TRAJANJA JAVNE RASPRAVE

U toku javne rasprave održane su konsultacije sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva nauke, Ministarstva zdravlja, Instituta za javno zdravlje i Kliničkog centra Crne Gore. Tekst Predloga Strategije je usaglašen sa komentarima predstavnice Ministarstva unutrašnjih poslova **Vesne Burić** i Ministarstva nauke **Smilje Kažić Vujačić**, s obzirom da se radilo o manjim komentarima iz isključive nadležnosti oba Ministarstva.

Tokom konsultacija sa predstavnicima Ministarstva zdravlja, Kliničkog centra Crne Gore i Instituta za javno zdravlje razmotreni su komentari i ukazano je na kompleksnost sakupljanja podataka iz prethodnog perioda, koji se odnose na doze pacijenata u dijagnostičke svrhe. S tim u vezi je dogovoreno da se mjere 27 i 29 iz nacrta Akcionog plana izbrišu, kao i iz teksta, te da se umjesto tih napiše mjera koja se odnosi na nabavku neophodne opreme za potrebe Kliničkog centra Crne Gore. U ovim konsultacijama učestvovala su **Mirjana Đuranović**, **Enisa Kujundžić** i **mr Sonja Ivanović**.

Ono što je posebno važno jeste da su predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma održali poseban sastanak sa predstavnikom iz **Instituta za radioelemente Kraljevine Belgije Gregorijem Delakotom**, s ciljem integrisanja komentara u tekst Predloga strategije. Gdin Delakot je za vrijeme konsultacije sa predstavnicima Ministarstva i za vrijeme održane javne tribine istakao da se nakon revizije ove Strategije od strane njihovog Instituta može zaključiti da je ovaj strateški dokument kompletniji od prethodnog, da pokriva neophodnu problematiku zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti, te da obuhvata sve zahtjeve iz direktiva Evropske unije i međunarodnih standarda Međunarodne agencije za atomsku energiju, kao i međunarodno-pravnih instrumenata relevantnih za Crnu Goru. Takođe se saglasio sa konceptom pisanja dokumenta, tj. da su na sveobuhvatan način opisani: trenutni status države u ovoj oblasti, zahtjevi EU i Međunarodne agencije za atomsku energiju, kao i na koji način i kojom dinamikom će se ti zahtjevi ispuniti. Takođe je naglasio da nacrt Strategije uzima u obzir sve glavne principe međunarodnih standarda koji se tiču zaštite od jonizujućih zračenja, upravljanja radioaktivnim otpadom, kao i radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti.

Učesnici javne tribine o tekstu Predloga strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period 2017-2021. godine su:

Ime i prezime	Institucija/organizacija
Ivana Vojinović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Gregori Delakot	Institut za radioelemente Kraljevine Belgije
Ljiljana Đerković	Ministarstvo odbrane
Radomir Galević	Ministarstvo odbrane
Smilja Kažić Vujačić	Ministarstvo nauke
Mirjana Đuranović	Ministarstvo zdravlja
Sonja Ivanović	Klinički centar Crne Gore
Enisa Kujundžić	Institut za javno zdravlje
Marko Nikčević	Uprava policije
Nenad Milikić	Forenzički centar
Slavoljub Mijović	Prirodno-matematički fakultet
Vesna Bigović	Uprava za inspeksijske poslove
Slavko Radonjić	Agencija za zaštitu životne sredine
Nebojša Đilas	Agencija za zaštitu životne sredine
Tomislav Anđelić	D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“
Lazarela Kalezić	Glavni grad Podgorica
Radisav Dajović	EPCG A.D. TE „Pljevlja“
Slavica Braunović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Maja Raičević	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Nataša Bjelica	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Tamara Đurović	Ministarstvo održivog razvoja i turizma